

BELLPUIIG

ARTÀ

15 FEBRER 1986

Nº 24

-V ÈPOCA - ANY XXVII-

REVISTA QUINZENAL

ELS
DARRERS
DIES
1986

sumari:

RUES 86.
PLANA D'EDUCACIO
MALS NOMS ARTANENCs
CURIOSITATS I ENTRETENIMENTS
RACO DEL POETA
NOTICIARI, XERRIM-XERRAM - ESPORTS
ALTRES COL·LABORACIONS

REVISTA QUINZENAL
Nº 24 V EPOCA 15 FEB.1986.

DIRECTOR: Rafel Umbert
CONSELL DE REDACCIO:

C. Obrador G. Bisquerra
J. Pastor J. Mayol
S. Massanet
Fito i Taller Comunicacions.

COLLABORADORS:

J. L. Martín Gori Mateu
A. Gili G. Bisquerra
Pere Ginard C. Obrador
M. Mestre M. Tous

ADMINISTRACIO:

G. Bisquerra A. Esteva
J. Bernat T. Esteva

REDACCIO
I ADMINISTRACIO:

C. Rafel Blanes, 10. ARTA.

Dipòsit legal: P.M. 57-1969.

IMPRIMEIX.:

Gràfiques Llevant
Carrer Ciutat, 55. ARTA.

Necrològica

HA MORT MADO PERETA

El passat dia 9 de febrer morí la padrina d'Artà.

Ens referim a Sa madona Petra Carrió i Ginard, coneguda per a tothom com "madò Pereta Rectora".

Nascuda a Artà l'any 1883, tenia per tant 102 anys-el 20 d'agost hauria complert els 103, però Déu no ho ha permès i fa uns dies que ja la té amb Ell a la Glòria. Així sia.

Des d'aquestes planes BELLPUIG dona el seu més sentit pesar a tots els seus familiars. Al Cel sia.

ELS CRISTIANS: UNS PALLASSOS?

Així com sona. Els cristians som uns pallassos i Jesús és el pallasso major. ¿Per què? ¿Com? ¿Quan?

La figura del pallasso la podem entendre de dues maneres:

* el **pallasso-pallasso** que fa de la seva vida una professió, que fa riure els demés perquè no li queda més remei, perquè és la seva manera de viure, i, per tant, l'alegria que comunica no li surt de dedins, es buida, és superficial. Podríem dir que fa el pallasso.

* el **pallasso de debò** que és aquell que de la seva vida en fa una vocació perquè comunica el que sent, el que viu i quan fa riure no fa més que transmetre la seva pròpia alegria interior. Aquest ni tan sols necessita maquillar-se per a comunicar alegria i festa.

Jesús va ser un gran **pallasso**, però **de debò**, de veritat. ¿Per què? Fixem-nos.

* No és de pallassos dir "feliços els pobres?"

Però, és propi d'un pallasso de debò viure pobre, acollir el pobre, donar la vida pel pobre.

* No és de pallassos dir "si algú et pega a una galta para-li l'altra?"

Però, és d'un pallasso de debò deixar-se matar, deixar-se clavar a una creu perquè estima i és conseqüent amb la seva paraula.

* No és de pallassos dir "heu de perdonar setanta vegades set" o sia, sempre?

Però, és propi d'un pallasso de debò dir des de la creu i del fons del cor: "Pare, perdona-los perquè no saben el que fan".

* No és de pallassos dir que "el més important no és el qui manda i abusa del seu poder sinó el que serveix?"

Però, és cosa d'un pallasso de debò no emprar mai el seu poder per les seves conveniències personals, ni tan sols per fer entendre i aconseguir el Regne.

* No és de pallassos deixar escapar l'ocasió en què la gent et vol fer, per aclamació, el seu líder, el seu rei?

Però és propi d'un pallasso de debò, davant aquesta proposta que no està d'acord amb la voluntat del Pare, retirar-se a la muntanya, creant decepció entre els seus seguidors.

I així podríem seguir llegint en clau de pallasso gairebé tot l'evangeli.

Avui hi ha cristians pallassos-pallassos que de cristians just en tenen el nom, que fan la pallassada de demanar sagraments per fer de tapadores dels seus interessos personals i de les seves festes socials o que de cristians just en duen el vestit florejat o la cara pintada de la rutina, del compliment, de la costum, de la por...

En aquest inici de Quaresma s'ens convida a ser pallassos de debò.

-seguint aquell que obre camí: Jesús de Nazaret, -posant esment, malgrat semblí una beneitura incomprensible,

-en el **ser** persona, abans que en el **tenir** o posseir coses,

-en el **servir**, sobre tot als més necessitats, abans que voler **dominar** i manipular els demés.

-en el **compartir** i ajudar abans que **competir** per esser el primer i el més important.

Aquest tipus de pallaso és el que

-no just fa riure, sinó que dona la seva alegria profunda,

-no crea un món artificial de bones paraules i moltes promeses, sinó que ajuda amb el seu esforç a que l'esperança comenci a ser ja ara i aquí una realitat.

-no fa comèdia, encara que a molts els ho semblí, sinó que és conseqüent i transparenta el que és i porta dintre.

Tú i jo estam cridats, durant aquesta Quaresma, a convertir-nos, o el que és el mateix: esser pallassos de veritat.

L'equip parroquial

XERRIM XERRAM

SUPOSAM QUE SES EXCAVACIONS pel Teléfon no hauran de voltar es poble. Perquè al pas que van, creim que seria l'any qui ve i encara serien per s'estació.

I JA QUE ÆSTAM A S'ESTACIO, no sabem a qui pertoca, però cada vegada que fa un ruixat fort, allò pareix un riu. Si vas per s'acera i passa un cotxe, te'n vas més beneït que ses bisties per Sant Antoni.

TAMBE INSISTIM en sa farola de davant es quarter. Segur que no passarà molt de temps sense fotre damunt es cap de qualcú. Es que ni sa torre de Pissa està ja tan torta. A veure si hi posam remei abans de que hi hagi una desgràcia.

ENGUANY HEM SORTIT PER ALT amb la RUA del "darrer dia".

Creim que fins i tot els malalts i els coixos es sumaren a la festa, quedant les cases buides. (esperam que els "maleantes no hagin fet de ses seves). Es ben ver que els artanencs sabem fer festa i en feim. Molts d'anys.

PLUVI
METR

GENER

Area urbana

ltrs.m²

Dia 16.....	2,0
Dia 17.....	12,0
Dia 26.....	9,5
Dia 28.....	8,0
Dia 29.....	3,5
Dia 30.....	9,5
Dia 31.....	11,5
Total.....	56,0

NOTICIARI

EXPOSICIO

A la Sala d'exposicions de La Caixa, està exposada una mostra de pintura de la que és autor En Daniel Codorniu, pintor català, nascut a Mallorca i que té un estudi a Santanyí, on hi fa retre la seva feina.

Notables són les seves obres, que demostren el bon quefer i unes gran línies de dibuix. Aquesta exposició estarà oberta tot aquest cap de setmana.

"BELLPUIG" A LA PREMSA NACIONAL

Es diari nacional "El País", en data de 6 de gener, dedicà quasi una plana a la Premsa Forana de Mallorca.

Encapçala aquest escrit, una foto-composició d'unes quantes revistes, entre les quals s'hi troba el nostre BELLPUIG.

L'article del periodista, ressalta el recent Congrés que es celebrà al Santuari de Cura, i anomena totes les publicacions que actualment formen la Premsa Forana de Mallorca. També elogia l'impuls que les revistes donen a la normalització lingüística, i l'esforç que fan per a mantenir aquesta ideologia, entre les quals també s'inclou el nostre BELLPUIG.

EXPOSICIO COLLECTIVA

Ja es prepara la XXIII exposició col·lectiva a la Caixa, que com cada any un grup d'animosos artistes artanencs solen fer. Esperam sia abundosa i plena d'obres de gust com sol esser la norma.

Els organitzadors encareixen la presentació de les obres a exposar, lo més prest possible, a fi de tenir-les una setmana abans de la inauguració.

OBRES A NA BATLESSA

Segueixen a bon ritme les obres d'adecentament a Na Batlessa, (tal volta un poc lentes pels qui les voldrien veure ja acabades).

Esperam que la seva inauguració sigui prest i que els artanencs poguem gaudir d'aquest bell espai.

CURSET PER CARNET C 1

A partir del dia 7 de febrer, es pensa donar un curs de mecànica al Centre Social per poder obtenir el carnet de Camión C 1. Pareix que amb aquest curset podran conduir turismes particulars, i de servei públic, ambulàncies, Bombers, vehicles de policia, Obres Públiques, Sanitat i camions fins a 16.000 kgs.

NOTICIES DE LA PARROQUIA CURSET PRE-MATRIMONIAL

Des del dia 24 de febrer fins al dia 28 tindrà lloc a la nostra comarca d'Artà un altre curset pre-matrimonial. Aquest serà el darrer abans del mes d'octubre. És per això que pregam a les parelles que facin compres carsar-se abans del mes d'octubre, participin en aquesta trobada de nuvis.

CONTEMPLAR

Es un matí de la hivernada. El fred és fort. He sortit de casa meva quan encara el silenci alleugera les repinyades de la fredor. Els carrers estan solitaris, les portes romanen tancades i la gent és encara a casa seva esperant començar les tasques del dia. En aquesta hora jove sent ganes de reflexionar.

Passeig tranquil·lament per entremig dels arbres. Trepig l'herba verda i tendra que vol sortir tímidament per damunt la terra. Més enllà hi ha flors menudes, petits caragols, pedres menudes, tanyes novells... M'arriben, misteriosos i somiadors, els cants dels ocells que es desperten ara mateix dalt dels arbres.

La natura, verge, alegre, acollidora, renovada, me convida a elevar l'esperit. Vull combregar amb tot allò que m'enrevolta i que me convida a fruit de debò. Però, si la natura parla, cal escoltar; si la natura s'obre com un gran llibre, cal saber-lo llegir; si la natura és una suggestiva manifestació de bellesa, cal mirarla; si la natura canta la tonada de la felicitat, cal escoltar-la. Es fa necessària una vitalitzadora actitud que ens faci capaços de llegir, mirar, escoltar, sentir i, per damunt tot, CONTEMPLAR.

Pel qui sap contemplar veritablement, la natura tonifica, asserena, reviva, humanitza i ajuda a retrobar-nos amb nosaltres mateixos. Tots necessitam espais de serenor per aturar el nostre caminar apressat i contemplar allò que se'ns ofereix gratuïtament, sense condicions.

Mentre camin tranquil, amb els sentits ben oberts, el meu esperit batega i se sent renovat. La natura avui m'ajuda a ser feliç, me diu el missatge amagat de la vida, m'alleuja del pes feixuc del patiment i m'empeny suaument a començar la tasca d'un dia sense neguits.

Contemplant la natura me n'adon que ella me fa sempre companyia enmig del silenci, de la solitud, al temps que em protegeix, em defensa i em dóna força i coratge per afrontar les meves responsabilitats.

I molt més enllà de reflexions filosòfiques i de dificultats teològiques, jo he de dir inevitablement que, contemplant la natura, sent la presència viva d'un Déu bo i generós que m'estima i me dóna pau.

Gori Mateu

QUI VOL LA VERITAT QUE VAGI DE BERBES

Les Carnestoltes existeixen d'ençà que les persones apren-gueren a folgar i a riure-s'en del món i de la bolla. Artà és un museu viu i perenne de l'art del donar broma i esbucar balls de bot i de matances. Ens emociona escoltar narracions que es remunten des d'Alfons tretze fins a la dictadura franquista. Els temps daurats de la bromadissa foren els que van des del 1890 al govern de la República.

En aquelles saons, tot era humor i ganes de riure. A partir del dilluns de Sant Antoni, els missatges davallaven al poble, manta al coll, deleitosos a no deixar ningú amb els peus a son indret. Marietes, criades de capellans, fadrines estufades, polls betzans, bravetjadors, velles cuirades, embruixadores, mal bociners, encantaires, espiritistes, geperuts, nas-sarruts, feis, beats i beates aucelleres, xaropers, curanderos, pubils senalles, estodiants salamanquers, butzatsos, peusplans, festejadors i festejadores, sogres, majorals, fadrinardos i fadrinardes, mamalludes i planxades, viudos i viudes eren el blanc dels escarnis més ferotges i originals.

Tapats amb una manta i fent veu de nyeula, amollaven un carrerany de foc verbal que destreginava els nervis de la gent de dins la casa. L'amo En Miquel Malindro, En Ramon Butler, l'amo En Toni Riera, foren picardiosos capdevaners. L'amo En Biel Barraca en sabia tant, que donava broma en vers. Si fossin estat barbers, amb la nyeula haurien afeitat un xot.

Voleu tapats? Era sinònim de dir: Voleu veritats?. Quan aquestes pujaven del rosa al vermell, qualcú de dins la casa rebentava amb espurnes i fum per la boca i sortia amb la bufadora o la barra de tancar les portes, i pels tapats tots els camins eren bons per donarho a les cames. ¡Ai, Déu meu, si un desfressat era reconegut per la veu! Ho seria blau el fester.

Mentre tiraven de broma, l'amo En Miquel de son Duc, que tenia una egua blanca, amb la seva colla s'enginyava a posar pèls blancs escampats dins els llençols del llit. En anar a jeure, les agafava una picorada mai vista. Pensant que tal cosa era una invasió de puces, canviaven tota la llençolada. Però els pèls aferrats pel cos i camia de dormir, anaven fent bugadissa tota la nit.

Antigament, una de les formes més corrents d'esbucar els balls, era un canó de canya ple de mosques d'ase, llançades pel forat del pany. Amb el baf, es removien i s'aferraven pel cap i cos dels balladros, provocant un infernal i col·lectiu ball de Sant Vit. Una altra manera, consistia en obrir la porta directament, i amb molta esmena, deixar-hi tres o quatre arengades esbocinades cinc o sis dies al sol. El nas més carregat de moc no ho resistia.

També un canonet de canya omplit de pebre covent, amb una quarta part de llavor de puça (*plantago psyllium*), feia oissar el campaner de la Parròquia i plorar els fesols. Després del Moviment, els procediments esdevingueren més moderns. Ampolles pudentes, que pudien com a carn de vas. Un polsim que, posat damunt una cadira, feia que el que s'asseia sentís una calentoreta que convidava i apremiava a anar a fer feines majors. Quina gaubança veure una cap de grí, remolcar-se i tornar com un lluet, quan veia que la humitat que es sentia per dins no havia fet bassiot per defora.

Qui pagava els tests romputs, era s'entreuix que no tenia aturall degut a que els efluvis pujaven d'allò d'allò. A defora, els aladrocis riu qui riu, i a jeure pel camí més curt.

Pere Ginart

BINGO SALA IMPERIAL

MANACOR

Abierto :

Laborables desde las 18 horas.

Sábados y festivos desde las 17 horas.

—opini3n—

¿Lo sabían? ¿lo sabíamos?. 1986 es el año internacional de la Paz.

Mal debe andar la Paz .- o los niños, o las mujeres, o la juventud...alguien decía- cuando la Asamblea General de las Naciones Unidas acuerda en dedicarles un año.

¿Lo sabían? ¿lo sabíamos?. Desde 1964, cada 30 de enero, coincidiendo con el aniversario del asesinato de Ghandi, se celebra el DIA ESCOLAR DE LA NO-VIOLENCIA Y LA PAZ.

Este año también. Este año fué su XXIII aniversario. Se inundaron de palomas los colegios y ondearon los murales por la Paz. Y algunos más atrevidos arrojaban a las hogueras armas simuladas en cartón. Y en cada acto, grande o pequeño, preparado o espontáneo, latiría presente este slogan pacifista: "Si quieres la PAZ, no prepares la GUERRA".

Pero esto fué el día 30.

El día 31, el Gobierno enviaba a las Cortes el decreto de convocatoria del **referéndum** sobre la permanencia de España en la OTAN. Un decreto, esto todos lo sabemos, que considera conveniente para los intereses nacionales que España permanezca en la Alianza Atlántica.

De ésto, nada se dijo en las escuelas; ninguna noticia llegó a los niños. El mismo día que el Gobierno se destapaba a las claras por el apoyo a un bloque militar, ese mismo día ¡ay! ¿como una premonición?, se encerraron las palomas y se descolgaron los murales. Se rompieron, se tiraron, o simplemente se guardaron en un cuarto oscuro, a esperar otra oportunidad, otro 30 de enero, otro coto cerrado de 24 horas donde poder soñar.

J.L. Martín

PLANA D'EDUCACIÓ

EL CARNAVAL /// disfraces /// disfraces ///

El mundo del disfraz es un mundo de maravilla si se sabe pensar e imaginar. Los pequeños les parece como si la gente se hubiera vuelto pequeña, y se quisieran convertir en Mago, o Duende, o en Dartacán y Gnomo o Arlequín o miles de disfraces.

También de moros, o del video de Maiquel Yacson, o romanos, y además esta bien alegre de año en año. Cuando la gente tira harina es gracioso

y es mejor no llevar el disfraz los que van disfrazados, de duquesas, reinas, princesas, aunque sean feos con el Disfraz parecen mas guapos cuando van de animales son como graciosos, tambien puede ir de duque o de rey pero los mejores son los que llevan el disfraz y rien y imaginan imaginar es mejor, y tambien es mejor ir alegre y muy fantásticos, como la demas gente.

FIN

NOTA : Se ha respetado el texto del niño.

ARTÀ I ELS ARTANENCS

Artà celebra al principi d'any dos cicles de festes: Sant Antoni i es carnaval.

Les dues són molt bullangüeres, tant que ens costa decidir-mos per qual d'elles ho és més.

No ho anirem a cercar perquè els gusts són molt dividits, però creim que es carnaval tal volta perquè és més llarg, i al manco hi ha més dies de trui.

Enguany, malgrat hagi estat més curt, i el temps tampoc ha acompanyat, així mateix podem dir i afirmar que al cicle del carnaval la gent s'ho ha passat bé. Tres han estat les setmanes en què els amants de la bulla han tret les simbombes i els desfressos, i han omplit moltes vetlades de festa i renou.

Arribat el dijous llarder, els al.lots dels tres col·legis d'EGB., encapçalats pels seus respectius professors, es llançaren al carrer, amb una diversitat de disfressos que demostra la iniciativa i la creativitat. Malgrat la brusca que feia a l'hora de sortir, tots els

al.lots esperaren la mancada i la rua infantil emprengué la volta pels carrers del poble.

Al vespre, també es replegà un nombrós grup de desfressos, gent gran i petita, per fer l'acostumada rua. Aquesta podríem dir que és com un assaig de la que es representa el dimarts "darrer dia". Però malgrat tot, hi comparegué bastanta gent entre

DIES

comparses, individuals i parelles. No hi faltaren tampoc els grups de ximbombers. Els petits encapçalaven la comitiva i els majors a darrera, tancant la rua la banda de música.

Als carrers, i sobre tot a la plaça, s'hi congregà molta de gent, que admirava els diversos disfressos. Acabà la festa amb una simbombada a damunt la plaça nova.

El diumenge horabaixa, sortí la rua, que per segon any consecutiu es celebra aquest dia.

Hem de reconèixer que la gent en general, no es vol des-

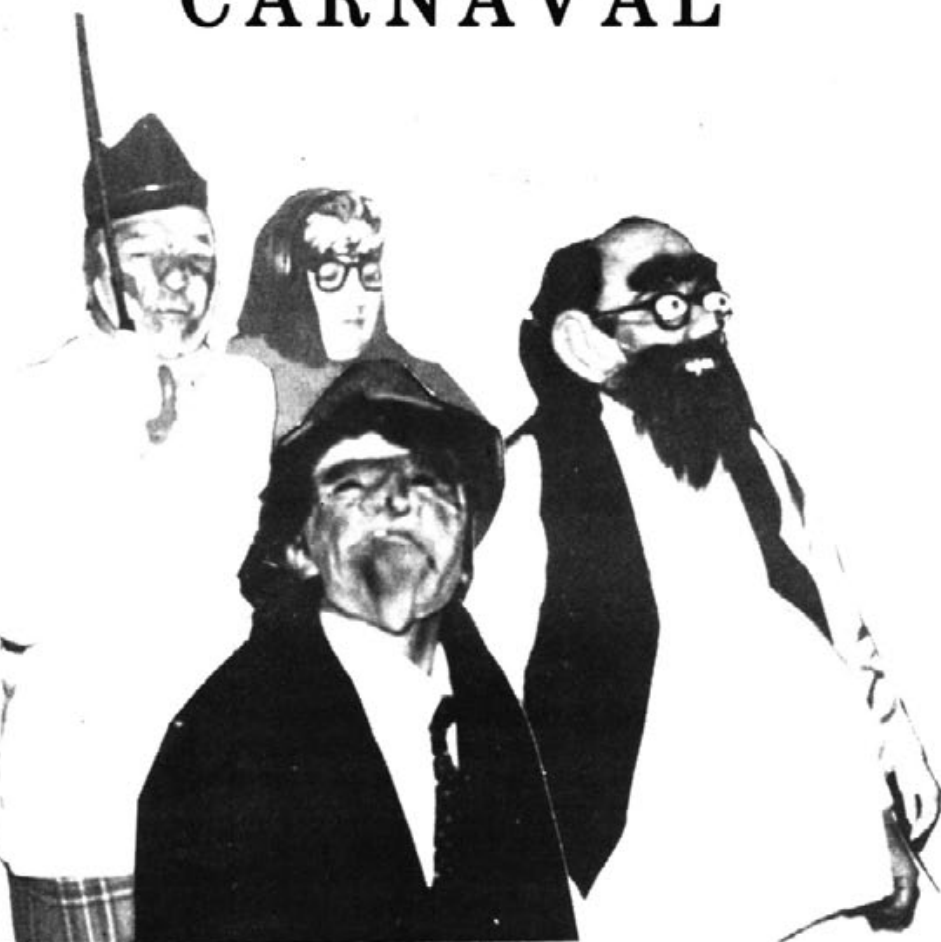
DE CARNAVAL

fressar aquest dia. Uns perquè van a la rua de Ciutat, altres perquè estan incorreguts, i molts perquè estogen el desfrès pel darrer dia, ja que des de temps enrera el preparen en comparsa. I és una llàstima, perquè com a desfile, també hem de reconèixer que és el dia més apropiat. Amb la claror, és poden lluir més els vestits, les fotos queden millor, i els vídeos poden sortir més bonics. I la feinada que és fa, queda més vista i reconeguda per a tothom.

Així que la rua del diumenge es quedà curta i poc nombrosa. Però la gent acudí en massa a veure desfilar els valents que componien la comitiva. Obrien el pas els simbómbers, i a darrera tancava la banda de música. Al final, a la plaça, es cantà i hi va haver bastant de trui.

Tots els adjectius qualificatius ens semblen pocs per a expressar el que va ser la rua del "darrer dia".

Molts d'espectadors ens digueren que entre 900 i 1000 foren els disfressats que circularen a la rua d'Artà. I creim que diuen la veritat perquè enguany ha vessat el tassó.

Simbómbers, petits i grans, disfressos individuals, parelles i moltes de comparses es congregaren a la plaça de l'Ajuntament per fer la rua del "darrer dia". La gent del poble sortí al carrer i solsament quedaren a caseva els malalts i impeditos. La gentada a la carre-

tera nova superava en molt la que es passeja per Sant Salvador, a més dels qui vengueren de Capdepera, Cala Rajada, Son Servera i Sant Llorenç, disfressats i d'espectadors. Vertadera festa és el que succeeix el "darrer dia". No anomenarem el que representaven perquè seria infinit i a més tots mereixien un excel·lent. Al final i a la plaça nova hi hagué coca i vi per a tothom, i la festa continuà pels cafès, carrers i cases particulars del poble fins a altes hores de la nit.

Aspectes positius de la rua: TOT.

Aspectes negatius: el mal aparcament dels cotxes i l'obstrucció per part dels espectadors de la fluïda desfilada dels disfressats.

Per molts d'anys!

Guibis

MALS NOMS ARTANENCs

Per Miquel Tous

Magraner, Figuera, Ametler, Parreta, Ravell, Ravellet, Murta, Canyaret, Pinet.

NOMS DE FRUITS

Cirera, Murtó, Bessó, Moló, Garrova, Cafè.

NOMS DE COLORS

Pintat, Blanc, Negret, Vermell, Roig, Ros, Ros Taronja, Filmorat, Castanyo.

NOMS VINGUTS D'ALTRES POBLES.

Ciutadà, Gaballina, Lloveti, Serverí, Llorencina, Marianda, Deià, Porreres, Pobler, Solle-ric, Sineu, Carriona, Eivissenca, Llubinera, Menorca, Soller, Sabadellenca, Selvatj, Xileno, Inquero, Llovetà, Bunyoler, Bunyola, Tota sola.

LLISTA GENERAL

As d'Oro, Ametler, Ametlerà, Amadeo, Agustí, Ametler-cap-pelo.

Canonge, Cazalleta, Capet, Caló, Cándil, Cama, Camunyes, Canals, Cantes, Caragol, Cartutxo, Cap, Cap de vidre, Cap-pelo, Caparrot, Canet, Capità, Calafato, Carinyello, Canyaret, Carrillo, Cabrera, Carbona, Carboner, Canai, Catoi, Calcó, Carriona, Cassino, Cafè, Calletes, Cap blanc, Carreter, Capaller, Calet, Cantina, Cardaix, Clara, Caetano, Catiu, Castanyo, Castell, Cetre, Celador, Cendra, Cedaca, Ceba, Cerrut, Ciutadà, Cigala, Cinto, Comuna, Corredor, Coronell, Coyes, Comte, Colom, Coloma (Colom i Coloma no són de la mateixa família), Correo, Cota, Cosset, Cortana, Costella, Coca, Coix, Comelles, Corona, Colomera, Custureu, Cunfit, Cuc, Cusi, Cunill, Cuxelis, Claret, Clarito, Cremat, Crespi, Claper, Cristo, Creu-vella, Quatre-ulls, Quatre-atxes, Cirera.

Deumau, Danús, Dameto, Deià, Descalc, Devesa, Dalet, Diligència, Dida, Diamant, Diari, Dolç, Dolcet, Domingo, Duran, Duprui, Duai, Duc, Din-dando, De s'ase.

Escolà, Estaca, Escrivà, Estel-riquer, Escarrinxes, Estamer, Eivissenca, Eloi, Etxau, Enrre- vanat, Arrancat, Escaleta, Eskipi.

(continuarà)

Racó del poeta

TÚ...

Abans d'ahir, a la tarda, et vaig veure després de tant de temps que només et somniava...

El passat tornà amb la força irresistible d'una ona del mar embravint i braolador.

Vaig sentir un cal fred que em paralitzava el meu cor...

No podia discernir ni les circumstàncies ni el lloc on era.

Fitxament, amb ulls i esperit, jo estava només amb tú...

Tremolava de peus a cap; em semblava que la sang estava quieta i gelada.

No sentia cap soroll, només els teus alens que em semblaven nerviosos i emotius...

Seria possible que encara hi hagués una remotíssima esperança?

No, són simplement desvaris d'un cos que sembla perdut i condemnat sense tú...

Cal pensar que l'únic remei és el tractar d'oblidar-te. És molt senzill pensar-hi... però rabiosament enrevessat fer-lo.

Estic tan encadenat al teu cor que el sufriment que pugui sentir, amb sembla una menudesa enfront d'aquest sentiment orgiàc que amb cala cada una de les cèl·lules que componen el meu ser.

MIMEGI

@@@@@@@@@ ECOS

NACIMIENTOS

Día 27 Diciembre.- **María de los Reyes Peña Ferrera**. Hija de Carmelo y Concepción. R. Bienes. 38.

Día 28.- **María del Carmen Serrano Dols**. Hija de Lorenzo y María del Carmen. P. Cerdá. 3.29. A.

MATRIMONIOS

Día 18 de Enero.- **Jaime Ferriol Muner** con **María Estrany Mestre**. C/. Sa Vinyeta.

Día 18.- **Serafín Ginard Tous** con **Bárbara Martorell Torres**. C/. Juan XXIII. 4.

Día 18.- **Pascual Ramírez Caparros** con **Catalina Vives Morey**. Pl. Progreso. 9.

Día 18.- **Francisco Ginard Nicolau** con **Margarita Payeras Cuadrado**. C/. Lladoner. 10.

Día 25.- **Guillermo Soler Garau** con **María Sancho Orell**. C/. J. Estelrich. 3.

Día 25.- **Bartolomé Femenías Pascual** con **María Llaneras Amorós**. C/. Blanquers.

Día 29.- **Didier-Joseph-Michel Laurent** con **María Dolores Molina Rivas**. C/. San Marcos, s/n.

DEFUNCIONES

Día 2 de Enero.- **Margarita Vicens Nicolau**. C/. J. Estelrich. 12.- 81 años, a) Matlera.

Día 17.- **Cristóbal Santandreu Serrera**. C/. Nueva. 25.83 años. a) Des Sa Font.

Día 26.- **Jorge Llull Febrer**. C/. M. Bienes. 31.- 85 años, a) De s'Asserradora.

Día 28.- **Francisca Bauzá Alzina**. C/. Pou d'Avall. 8.- 85 años, a) Barrala.

Día 29.- **Sebastián Mayol Ginard**. C/. Pou d'Avall. 8.- 77 años, a) Mayol.

Així m'ho contà En Lluís Branca Nevada

FLOR A DESTEMPS SEGADA

(I)

Per M. Tous

Una matinada movembrina, poc després d'haver arruixat de sobre mi el tapament i desxondir-me amb quatre rebetjades d'aigua serenada que hi havia dins d'un cossi dalt del terrat, vaig sortir a fer una passejadeta.

Per la carretera vella que ens du a Capdepera, a la sortida del poble, a mà esquerra, hi resta l'abeurador eixut. L'auba començava a clarejar i s'obria a davant de mi es Plà de Sa Sínia. En la incertesa de la llum i la foscor, caminava entre les marjades del Puig de Sant Salvador i el baix des Camp de Ca'n Tomàs; de solars amb galliners, d'hortets amb arbres de fruita i Na Porrassa...Teulera d'En Calafato i Na Retxa. Per breus moments vingué al meu pensament aquella siquiola que, per sobre la paret conduïa l'aigua llambrinera fins als rentadors públics, on les bugaderes sobre la gran taulada, rentaven dins dues piques llargues i ampuloses, guarnides de batadores de pedra. Solsament un camí de carro separava aquelles tines, de la desgraciadament derruïda fàbrica de test de Ca'n Salem, per manca de salut del seu propietari. Un poc més envant, l'escorxadó...el torrent del Millac, i...allà d'allà, un ca gros de bestiar, faent dringar la cadena, lladra ferament defensant les valuoses ceràmiques d'En Jeroni Ginart (Murtó).

Pujant la costa d'En Garreta, l'aire fresc de Nord feia arribar a mi l'agradable olor de condones madures, de fonoi espigat i de terra humida.

Dalt les crestes del Coll d'Es Racó, el sol començava a guaitar sa cara, encara adormissada, i ambolcallada dolçament entre bolies de cotó esfilagarçat i vermellós.

Nespleres grenyals i magraneres de fruita badada, vermella i sucosa, juntament amb un gall que cantava damunt d'un ullastre, semblava volien donar-me el bon dia.

A l'altura de les Hortes d'En Magí Gili (Sua), ens escometèrem amb un bover que segava herba tendra de la cuneta i, un poc més envant, com a miracle de la Natura, d'entre la graveta que cobria l'asfalt, hi creixia ufana i esvelta una garrida flor de pètils morats. Pareixia que la llacor d'aquella pinyolada no podia alimentarla, més...mirant lo seu calze obert al cel, vaig veure com dins d'ell, li vessaven alguna gota de rosada tres figues de moro que, nascu-

des en ratlla perpendicular d'una mateixa fulla, nodrien amb llargasa l'acisador badoc.

La sotilesa de que n'era revestida aquella galanura, feu que me deturàs per a admirar-la. La vaig olorar i mos llavis acariciaren la fragància amb delicadessa, com si fos una donzella de l'Olimp. Per a despedir-me d'ella la meua llengua va pronunciar un "fins ara", qual enamorat que té frissança per a tornar a veure la seva estimada.

Caminant afanyós, prest vaig trepijar terres de Son Maganet. A mà dreta hi queda un bon cultivat quartó d'arbres fruiters variats. Dins pocs anys En Jeroni Ginard (Sunyer), recollirà en abundància l'agraïment dels tarongers, llimoneres, albarcoquers, pruneres i cirerers. A l'altra banda, unes barreres de retxats de ferro guarden les antigues cases senyorívoles. Don Antoni Lliteres (Maganet), el seu propietari, cuidant d'un detall molt hospitalari, al portell dalt de l'escanadar, hi sembrà un xiprer que creix recte i vigorós.

(continuarà)

LA DUAIA

(I)

Per A. Gili

El topónimo La Duaia que en su lengua original arábica significa "alدهuela o lugarejo" no figura en el "Llibre del Repartiment".

Aparece por primera vez en la documentación escrita del año 1283, siendo propia entonces de A. Morei quien, día 29 de julio de este año, ensancha su propiedad con la adquisición en establecimiento perpetuo de un rafal de Romeo Valentí.

A Romeo Valentí le fueron confiscados sus bienes por el Rey, porque sin la voluntad de éste se trasladó a tierra de enemigos del mismo Rey.

En 1291 La Duaia limitaba con Benigomila (actual Son Terrassa, Son Barquer, Son Barbasa y La Mesquida), poseída en otro tiempo igualmente por Romeo Valentí y vendida por Lorenzo Cortal, residente en Menorca, a Gue-rau Cortal, habitante de Artá, a perpetuidad.

La Duaia y Benigomila se extendían hasta el mar. Su común frontera coincidía poco más o menos con la línea actual que separa los términos municipales de Artá y Capdepera.

En los documentos de mediados del siglo XIV, La Duaia junto con El Verger es de Mateo Despuig.

Mateo Despuig sería hijo de Alejandro Despuig quien compró unas casas en la villa de La Almudaina de Artá en el año 1278. Mateo Despuig aparece registrado con el nombre de Mateo Despuig, alias Alexandrí.

Mateo Despuig casó con Blanca Sanxo o Aragonés, hija de Sanxo Aragonés y de su esposa María, gran propietaria de extensas propiedades, entre ellas, Beniatseit, núcleo más antiguo del actual Sos Sanxos.

Este Mateo Despuig, baile real de Artá en 1348 y en 1353 y pro de la Casa de Bellpuig en Artá, esta indivisamente a Guillermo de Orpi, ciudadano de Mallorca, y a Juan de Orpi, habitante de Artá y a los suyos, en 1361, la alquería llamada La Duaia y el rafal, llamado El Verger, que posee en la parroquia de Artá. La alquería está obligada al censo de cinco sueldos por Navidad y confronta con la alquería de Albarca, con la alquería de Solor, con el honor de Jaime Asbertí y con la alquería "La Duaia Vella". El establecimiento va por el precio de veinte libras de censo.

La hija y sucesora de Mateo Despuig, Blanca Despuig, matrimonió con Jaime Vives, entrando con este casamiento esta familia a ser la propietaria de esta dilatada propiedad.

La notabilidad de los Vives restará muy patente en la documentación histórica.

Jaime Vives fue uno de los obligados a prestar caballo armado, en 1362, para la guerra de Aragón y Castilla.

A las súplicas de Jaime Vives, de la parroquia de Artá, en 1376, el Obispo de Mallorca, le concede plena facultad para edificar y construir de nuevo una capilla con su altar, dentro de la iglesia de la Bienaventurada María, bajo la invocación del Bienaventurado Julián, mártir, y igualmente construir en dicha capilla una sepultura, para que en ella él y todos los de su familia descendientes por línea recta puedan ser sepultados.

Día 10 de junio del año 1382, el Rey Pedro de Aragón, concede facultad plenaria a Mateo Vives y Despuig, hijo de Jaime Vives, habitante de la parroquia de Artá, que sin pena alguna pueda llevar armas prohibidas para defensa de su persona, de día y de noche, con luz y sin luz, por toda la tierra de la dominación del Rey, no obstante cualesquiera bandos, penas establecidas, ordenaciones o revocaciones generales y especiales.

Jaime Vives y su hijo Antonio Vives y Despuig han acudido al Gobernador de Mallorca en el año 1395, ya que algunos cautivos con excusas de buscar el ganado de sus señores entran en sus marinas, sin licencia, y se comen y devoran sus ganados, causándoles gran daño.

El Gobernador manda al baile de Artá que haga un bando, diciendo que a aquel que se encontrare le serán dados cincuenta azotes, sin gracia ni remisión alguna y que los señores de los cautivos caerán en la pena de veinticinco libras.

En el año siguiente, Jaime Vives y su hijo Antonio Vives han sido recibidos y aceptados por los jurados de la Ciudad de Mallorca como ciudadanos de la misma. Por esta causa están obligados a hacer su habitación en la dicha Ciudad de Mallorca, durante tres meses cada año. Por otra parte ellos están obligados a tener dos rocines y armas y de hecho los tienen para guardar de secuestros la parroquia de Artá que es la cabeza y frontera de los enemigos. De habitar en la Ciudad se seguiría mayor daño que bien para el mismo Rey y para la cosa pública.

El Rey Juan de Aragón, atentamente pensadas todas estas cosas, y a la súplica de algunos familiares y domésticos, a 2 de enero de 1396, por tenor de letras dadas en Mallorca, hace libre y franco a Jaime y Antonio Vives, padre e hijo, de todo yugo de la antedicha servitud.

Pocos días después fallecía Jaime Vives.

Antonio Vives y Despuig, hijo y heredero de Jaime Vives, día 8 de marzo del mismo año, confiesa y reconoce a Nadal Mateu, de la parroquia de Santa Margarita de Muro, que ha pagado íntegra y completamente a su difunto padre todo el precio por el cual le había comprado un mulo y una mula de pelo negro.

En dos ocasiones se dirige Antonio Vives al Gobernador en el año 1397. En el mes de febrero le comunica que algunos poseedores de cerdos los apacientan dentro de su posesión y entran allí con perros que se comen los corderitos. El Gobernador responde a su queja, diciendo al baile de Artá que haga bando.

En el mes de mayo de este mismo año, a la súplica de Antonio Vives, comunica al baile de Artá que prohíba a Mateo y Antonio Gallard que lleven su ganado por dentro de la posesión de Antonio Vives, ya que, al sacarlo, se llevan del suyo.

Nuevamente el Gobernador, en mayo de 1398, comunica al baile de Artá que haga bando público de que, pasados diez días, Antonio Vives podrá acorralar el ganado que encuentre en sus posesiones y podrá prenderlo con perros y lazos, ya que ganados extraños entran y devoran dichas posesiones.

(continuará)

curiositats i entreteniments

Per J. L. Martín

TABLAS PARA ADIVINAR LA EDAD

32	43	54
33	44	55
34	45	56
35	46	57
36	47	58
37	48	59
38	49	60
39	50	61
40	51	62
41	52	63
42	53	

4	31	62
5	36	63
6	37	68
7	38	69
12	39	70
13	44	71
14	45	76
15	46	77
20	47	78
21	52	79
22	53	84
23	54	85
28	55	86
29	60	87
30	61	

8	31	62
9	40	63
10	41	72
11	42	73
12	43	74
13	44	75
14	45	76
15	46	77
24	47	78
25	56	79
26	57	88
27	58	89
28	59	90
29	60	
30	61	

64	73	82
65	74	83
66	75	84
67	76	85
68	77	86
69	78	87
70	79	88
71	80	89
72	81	90

2	31	62
3	34	63
6	35	66
7	36	67
10	39	70
11	42	71
14	43	74
15	46	75
18	47	78
19	50	79
22	51	82
23	54	83
26	55	86
27	58	87
30	59	90

16	31	62
17	48	63
18	49	68
19	50	81
20	51	82
21	52	83
22	53	84
23	54	85
24	55	86
25	56	87
26	57	88
27	58	89
28	59	90
29	60	
30	61	

1	31	61
3	33	63
5	35	65
7	37	67
9	39	69
11	41	71
13	43	73
15	45	75
17	47	77
19	49	79
21	51	81
23	53	83
25	55	85
27	57	87
29	59	89

Estas tablas permiten adivinar cualquier edad, cualquier número, comprendido entre el 1 y el 90. Basta con indicar en cuales de ellas se encuentra el número pensado, o los años, y sumar los primeros números de las tablas señaladas.

WALCHES
millor

Telex 69565 VGOR E

G.A.T. 820

Calle Binicarella, 12 · ☎ 585515/52 · CALA MILLOR

Carretera Cala Agulla, 19 · ☎ 564017 · CALA RATJADA

ESPECIAL NIEVE

PIRINEO CATALAN-ARAGONES

Fin de semana 13.250

1 semana 22.250

SIERRA NEVADA. 7 noches

Avión + Hotel A / D. 36.500

MINI TOURS MARRUECOS

6 días. M/P, H xxxx 36.000

CANARIAS. 5 días. Apart. 2 llaves. A/D 25.000

CIRCUITO "Toda Andalucía"

12 días. P/C 27.900

FIN DE SEMANA en LISBOA

Hotel xxx. Traslados. 37.400

Avión desde Palma

REBAJAS EN LONDRES !!

3 noches avión + hotel + traslados 23.825

7 30.025

PUENTE DE SEMANA SANTA en VENECIA

Del 27/03 al 31/03/86

Avión + Traslados + Hotel 1ª M/P 39.000

CHARTER NACIONAL

MADRID 5.900

GRANADA 8.500

SANTIAGO 10.000

CANARIAS 15.000

CHARTER INTERNACIONAL

LONDRES 18.300

AMSTERDAM 31.000

PARIS 29.000

VUELOS INTERCONTINENTALES

EL CAIRO 87.100

BUENOS AIRES 130.550

NEW YORK 58.500

RIO DE JANEIRO 131.150

ESPORTS

FUTBOL

PREFERENT

ARTA 2 LA UNION 1
ESCOLAR 3 ARTA 1

Comentari:

L'equip de l'Artà va cap enrera com els crancs.

El partit contra La Unión, va esser quasi d'infart.

Els jugadors, o bé no estan a punt, o és que no en volen.

Als 2 minuts de joc l'Artà ja va marcar el primer gol, i la gent pensava que hi hauria golejada.

Rés més enfora de la realitat. L'Artà pareixia agarrotat i prest ens empataren, sense que el contrari fes res de l'altre mon.

A la segona part, tot va seguir igual, i gràcies a un penalti -que ho era es guanya el partit.

Contra l'Escolar, dos dobbers del mateix. Poques idees, poques jugades i un domini a la segona part que de res ens servi, arribant a anar 3-0 en contra, i gràcies que al darrer minut varem marcar el gol de l'honor.

Ara que l'economia va per bon camí, sembla que l'equip queda enrera. Sabem que es donen passes per reforçar, però creim que són els que tenim els que han de donar el do de pit, si volem quedar a bon lloc a la classificació final.

ACTES A CELEBRAR A BENEFICI DEL CLUB.

La Comissió del C.D. ARTÀ, ha promogut una sèrie d'actes per ajudar a sanetjar l'economia del Club.

Els dies 15 i 16 de febrer, a les 9 del vespre i al saló del Convent, hi haurà dues representacions estil "festival", amb les actuacions entre altres de: "Artà balla i canta", orquestra "Singapur", Gina i Santiago, Ramon i Mª Bel, Jaume Ginard i un llarg etc...

Per altra part, ja estan a la venda unes paperetes d'una rifa per un viatge de dues persones, cedit per VIATGES MILLOR.

També es pensa fer un sopar al Gran Barbacoa d'Artà, on tindrà lloc una vetlada de "varietés" amb l'assistència dels "Valldemossa" i altres grups que animaran la festa.

A l'hora de tancar aquest número, no sabem la data d'aquesta vetlada. Esperam que s'anunciarà més envant.

'l Concurs de "Dardos"

Entrega de trofeus. El primer fou cedit pe'n "SARASATE".

La passada setmana acabà En Pau Cabrer i En Pedro Riera, essent aquest el guanyador. el I CONCURS DE "DARDOS" celebrat al Bar Centro.

Hi participaren un grup de 40 aficionats a aquest joc, els quals s'ho passaren "en grande". Quedaren finalistes En Pau Cabrer i En Pedro Riera, essent aquest el guanyador. El dia 7, celebraren un sopar en el que foren més de 60 els comensals, i al transcurs del mateix s'entregaren els trofeus corresponents als guanyadors.

Gran Barbacoa de Artà Artà·Mallorca

NUEVAMENTE EN ESTE LOCAL,
puede celebrar sus BODAS, BAN-
QUETES Y COMUNIONES.

Tels. 53 74 50
56 22 07

NUEVA DIRECCION

